

Deċiżjoni tas-Sedja mogħtija minn Mr Speaker l-Onor Michael Frendo f'Seduta numru 474 tal-Erbgha, 16 ta' Mejju 2012

Waqgħ is-seduta tal-bieraħ, 15 ta' Mejju 2012, l-Onorevoli Joe Mizzi qajjem punt ta' ordni dwar il-proċeduri li kienu qegħdin jiġu applikati fil-Kumitat Permanenti dwar l-Affarijiet Barranin u Ewropej li kien qiegħed jiltaqa' dak il-ħin stess.

Dan il-Kumitat bħala aġenda kellu d-"Diskussjoni marbuta ma' Mozzjoni Nru. 301 ipprezentata fl-20 ta' April 2012 mill-Onor George Vella u mill-Onor Luciano Busuttil dwar ir-Rappreżentant ta' Malta għall-Unjoni Ewropea."

L-Onor Joe Mizzi qal li l-ftehim li kien intlaħaq fil-Kumitat Permanenti dwar ix-Xogħol tal-Kamra kien li "tajna lil dan il-Kumitat (għall-Affarijiet Barranin u Ewropej) biex Richard Cachia Caruana jkun jista' jesprimi l-opinjoni tiegħu u jgħib l-affarijiet li jidhirlu huwa biex jiddefendi lilu nnifsu". Huwa qal li jidher li "l-intenzjoni min-naħa tal-Gvern hija differenti; li mhux il-persuna li qiegħda msemija fil-mozzjoni tiddefendi ruħha billi tagħti x-xhieda tagħha, imbagħad jekk trid iġġib ix-xhieda wkoll biex hija tfiehem lil din il-Kamra u tagħti evidenza lil din il-Kamra li dak li hemm fil-mozzjoni, li gie bypassed il-Parlament, hux minnu jew le." Kompla qal li "Imma jidher li fil-Kumitat Permanenti dwar l-Affarijiet Barranin u Ewropej, jidher li l-maġġoranza trid timxi b'sistema li ma tkunx trasparenti, li l-għan ewlieni ma jintlaħaqx."

L-Onor Mizzi qal ukoll li "jekk dan il-Kumitat jasal biex jiehu vot, il-Kumitat Permanenti dwar ix-Xogħol tal-Kamra ma tah l-ebda setgħa biex jivvota, biex jiehu vot u jiddeċiedi hu". Huwa zied jgħid li l-unika riferenza għal vot li kien hemm fil-ftehim li ntlahaq kienet li dan jittiehed fil-Kamra qabel it-18 ta' Ġunju.

L-Onor Mizzi għalhekk talab lis-Sedja tiddeċiedi dwar jekk il-Kumitat dwar l-Affarijiet Barranin jistax jibqa' sejjer jew jistax jasal għal vot. Talab li f'każ li f'dan il-Kumitat jintalab vot - ikun x'ikun il-vot - is-Sedja għandha tagħti ruling biex il-vot jittiehed fil-plenarja u mhux fil-Kumitat.

L-Onor Joseph Falzon informa lill-Kamra li l-laqgħa tal-Kumitat Permanenti dwar l-Affarijiet Barranin u Ewropej kienet giet sospiża. Huwa mbagħad staqsa jekk b'dak li qed jitlob l-Onor Mizzi, lill-"Kumitati kollha li għandna f'dan il-Parlament inkunux qed inneżżgħulhom is-setgħa li jieħdu xi vot".

L-Onor Mizzi rrisponda li l-"Kumitat Permanenti dwar ix-Xogħol tal-Kamra lil dan il-Kumitat hatru bħala kumitat ad hoc biex jisma' lil Richard Cachia Caruana u, jekk irid. Richard Cachia Caruana jgħib ix-xhieda tiegħu." L-Onor Mizzi staqsa "Kif ma triduhx li jibda Richard Cachia Caruana meta hu ried isemma' leħnu, imbagħad tridu taħdmu mod ieħor biex tipprovaw tostakolaw l-affarijiet?" Huwa sostna "li dan mhux kumitat bħall-oħrajn, dan il-kumitat htarnih biex (j)iddiskuti biss."

L-Onor George Vella qal li l-Oppożizzjoni qiegħda ssostni li l-ewwel bniedem li għandu jirrispondi għal dik il-mozzjoni huwa l-bniedem li qiegħed parte in causa. Kompla jgħid li l-Oppożizzjoni m'għandha l-ebda oġġezzjoni li jitilgħu x-xhieda l-oħra imma li dan għandu jsir wara li jkun gew eżawriti l-mistoqsijiet u d-dibattitu mal-Ambaxxatur Cachia Caruana rigward dak li hemm fil-Mozzjoni.

Il-Viċi Prim Ministru u Ministru tal-Affarijiet Barranin l-Onorevoli Tonio Borg qal li l-Kumitat dwar l-Affarijiet Barranin u Ewropej huwa regolat bl-Ordnijiet Permanenti u li l-Kumitat Permanenti dwar ix-Xogħol tal-Kamra bl-ebda mod ma qal lil dan il-Kumitat li ma jistax jieħu vot. Huwa żied jgħid li l-ftehim kien li l-vot finali fuq il-Mozzjoni jsir fil-plenarja mhux aktar tard mit-18 ta' Ġunju.

L-Onor Francis Zammit Dimech hawnhekk talab gwida dwar kif se jipproċedi meta fil-Kumitat ma jkunx hemm consensus dwar xi kwestjonijiet li jistgħu jinqalgħu li jistgħu jirrigwardaw xhieda jew domandi li jsiru lix-xhieda, fost affarijiet oħra. Huwa qal li dan kien qieghed jaqgħid mhux għar-rigward tal-vot finali fuq il-Mozzjoni 301.

L-aħħar intervent kien tal-Onor Mizzi li qal li d-deċiżjoni tal-Kumitat Permanenti dwar ix-Xogħol tal-Kamra hija binding, irrispettivament minn dak li jgħidu r-regolamenti. Huwa qal li għalhekk kien qieghed jitlob riling dwar jekk jistax jittiehed vot fil-Kumitat Permanenti dwar l-Affarijiet Barranin u Ewropej u dwar jekk il-Kumitat Permanenti dwar ix-Xogħol tal-Kamra speċifikament tax setgħa lill-Kumitat Permanenti dwar l-Affarijiet Barranin u Ewropej biex jieħu vot u jiddeċiedu hu.

F'dan l-istadju is-Sedja filwaqt li rrizervat li tagħti d-deċiżjoni tagħha f'seduta oħra sadanittant talbet li l-Kumitat jissospendi l-hidma tiegħu.

Is-Sedja tagħmel riferenza għal minuti tal-laqgħa numru 52 tat-8 ta' Mejju 2012 tal-Kumitat tal-Kamra kif approvati fil-laqgħa sussegwenti tal-istess Kumitat, fejn jintqal hekk:

"Għar-rigward tal-mozzjoni 301.....l-iSpeaker qal li l-ftehim li ntlahaq kien li din il-mozzjoni kellha tibda tiġi diskussa quddiem il-Kumitat Permanenti dwar l-Affarijiet Barranin u Ewropej fl-14 ta' Mejju u li l-vot fil-plenarja kellu jittiehed fit-18 ta' Ġunju."

Dan ifisser li l-Kumitat tal-Kamra, kif huwa fil-poter tiegħu, kien poġġa quddiem il-Kumitat dwar l-Affarijiet Barranin u Ewropej materja għal diskussjoni li kienet il-Mozzjoni 301. Dan iżda ma kienx biex dak il-Kumitat jieħu deċiżjoni dwar dik il-mozzjoni: dik id-deċiżjoni għandha tittiehed f'sessjoni plenarja tal-Kamra mhux aktar tard mit-18 ta' Ġunju.

Għaliex din ir-riferenza kienet saret jintefa' dawl fuqu minn kliem l-istess Kap tal-Kamra, l-Onorevoli Carm Mifsud Bonnici li f'seduta differenti, u cioe' fis-seduta 51 tal-istess Kumitat tal-Kamra, kien qal hekk: "Se nagħmlu laqgħa quddiem il-Kumitat tal-Affarijiet Barranin fejn nagħtu l-opportunita' lis-Sur Richard Cachia Caruana li mhux membru tal-Parlament, biex ikun jista' jidher quddiem il-Kumitat u jsirulu d-domandi u jagħti l-ispejgazzjoni għal dak kollu li qieghed jingħad fih." Għal dan l-istess Onorevoli Joe Mizzi kien wiegħeb "Jiena m'għandi l-ebda oġġezzjoni li jkun hemm il-laqgħa...."

Minn dan jirrizulta li l-Kumitat tal-Affarijiet Barranin u Ewropej huwa marbut li jisma' dak li għandu xi jgħid ir-Rappreżentant Permanenti għaliex dik hija r-raġuni primarja għal xi dik il-kwistjoni giet riferita lil dak il-Kumitat. Huwa ċar ukoll li dak il-Kumitat ma jistax jieħu vot fuq il-Mozzjoni nfisha għaliex dan huwa rrizervat għal plenarja. Għalhekk ir-riferenza lejn il-Kumitat tal-Affarijiet Barranin u Ewropej kienet intiza għal gabra ta' tagħrif u xhieda.

Jirrizulta issa li fl-aħħar laqgħa tal-Kumitat tal-Affarijiet Barranin u Ewropej intalab li jinstemgħu persuni oħrajn fl-ista li tressqet mill-Onorevoli Tonio Borg, membru tal-istess Kumitat.

Is-Sedja tikkonstata li l-Ordni Permanenti 120F (1) tgħid hekk: "Il-Kumitat Permanenti dwar l-Affarijiet Barranin għandu jittratta dawk il-kwistjonijiet li jkollhom x'jaqsmu ma' l-affarijiet barranin u li jistgħu jiġu riferiti mill-Kamra jew mill-Kumitat Permanenti dwar ix-Xogħol tal-Kamra."

Lil dan il-Kumitat kienet riferita l-mozzjoni 301 bir-restrizzjoni speċifika li l-vot fuq din il-mozzjoni għandu jittiehed f'sessjoni plenarja mhux aktar tard mit-18 ta' Ġunju 2012. Ma kien hemm ebda restrizzjoni oħra hlief dik li nsemmi iżjed 'l quddiem.

Is-Sedja tikkonstata wkoll li l-Kumitat tax-Xogħol tal-Kamra fid-deċizzjoni tiegħu skond l-Ordnijiet Permanenti li jqiegħed din il-materja tal-Mozzjoni 301 quddiem il-Kumitat dwar Affarijiet Barranin u Ewropej ma biddilx in-natura ta' dan il-Kumitat li huwa Kumitat Permanenti tal-Kamra u li għandu l-fakolta' tiegħu li jopera skond l-Ordnijiet Permanenti li jinkludi t-teħid ta' vot salv li dan ma jkunx vot dwar il-mozzjoni.

Għalhekk dan il-Kumitat, filwaqt li m'għandux il-fakolta' li jivvota fuq il-mozzjoni, jibqalu d-dritt li jirregola l-proċedura tiegħu, u li jisma' xhieda skond kif jiddeċiedu hu, bir-ristrezzjoni evidenti, u din hija r-ristrezzjoni li għaliha għamilt riferenza aktar 'il fuq, li ma jstax jiddeċiedi li ma jsmax bhala xhud lir-Rappreżentant Permanenti ta' Malta fl-Unjoni Ewropea Richard Cachia Caruana.

Is-Sedja trid tagħmilha ċara wkoll li huwa neċessarju li l-Kumitat dwar l-Affarijiet Barranin u Ewropej fl-eżekuzzjoni ta' dak li ngħadda lill-mill-Kumitat tax-Xogħol tal-Kamra irid jizgura li sat-18 ta' Ġunju jew sakemm tibda d-diskussjoni tal-mozzjoni fil-plenarja, diment li ma jkunx hemm ftehim mod ieħor, jisma' lix-xhud Richard Cachia Caruana u li jkun ta l-opportunita' sħiħa lill-membri f'dak il-Kumitat li jagħmlu d-domandi li jixtiequ. Dan għaliex implicitu fil-ftehim li wassal biex il-Kumitat tal-Kamra rrefera il-mozzjoni lill-Kumitat tal-Affarijiet Barranin u Ewropej biex dan jiġbor l-informazzjoni mingħajr ma jieħu vot fuq il-mozzjoni, kienet il-htieġa li Richard Cachia Caruana jingħata l-opportunita' li jinstema bhala xhud u li jingħata l-opportunita' li jgħib provi tiegħu in sostenn tal-pożizzjoni tiegħu.

Is-Sedja thoss ukoll li għandha zzid li r-regola li l-maġġoranza tista' tiddeċiedi ma għandhiex tfisser li min ikollu l-maġġoranza jista' kapriċjożament jiddeċiedi wahdu mingħajr l-ewwel ma jkun fittex li jilhaq konsensus jew kompromess. L-użu tal-vot maġġoritarju huwa intiż biss fejn assolutament ma jstax jintlaħaq ftehim u allura jkun hemm impasse. Hija fin-natura tad-demokrazija parlamentari li għandu jkun hemm sforz ċar biex ġenwinament jintlaħaq ftehim qabel ma Kumitat imur għal vot fuq kwalunkwe materja. F'dan ir-rigward is-Sedja qed tagħmilha ċara li tirrizerva l-fakoltà tagħha li ma ssostniex aġir mhux dettat mill-ispirtu fuq imsemmi u dan billi teziġi li l-Kumitat jagħmel proċess u sforz ulterjuri li jkun jikkonsisti f'li jsir dak kollu neċessarju biex ifittex li jintlaħaq ftehim.

Kif kienet irrelevat fir-Ruling tagħha tas-Seduta 277 fit-8 ta' Novembru 2010, is-Sedja teziġi wkoll li l-membri għandhom dejjem jaraw li "l-eżerċizzju tal-poteri li joħroġu mir-regoli ma jmurx 'il hinn, jew aghar minn hekk, kuntrarju għal, l-iskop li għalihom saru l-istess regoli". Hawn ukoll is-Sedja tirrizerva l-fakoltà li ma ssostniex aġir li ma jkunx ispirat minn dawn il-konsiderazzjonijiet u allura li titlob li jerga' jsir sforz biex tinstab soluzzjoni li hija konformi mal-ispirtu u l-iskop stess tar-regoli nfushom. Naturalment dan biss meta s-Sedja tkun ikkonstatat li l-għażla ta' triq minn oħra tkun sostantivament tagħmel differenza materjali.